

УДК 338.28:004:339.92(477)

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-1\(23\)-1667-1680](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-1(23)-1667-1680)

Шевчук Євгеній Олегович аспірант, Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки, Київ, <https://orcid.org/0009-0008-3834-3187>

ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО СТИМУЛЮВАННЯ ІТ-СФЕРИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Анотація. У статті досліджено особливості та еволюцію фінансово-економічних інструментів стимулювання розвитку ІТ-сфери України в умовах європейської інтеграції та глибоких структурних трансформацій економіки, зумовлених пандемією COVID-19 і повномасштабною війною. Обґрунтовано, що ІТ-галузь упродовж 2020–2025 років стала одним із ключових драйверів економічної стійкості України, забезпечуючи значну частку експорту послуг, формування висококваліфікованих робочих місць і зростання інноваційного потенціалу. У статті показано, що попри надзвичайно складні макроекономічні та безпекові умови, ІТ-сектор продемонстрував здатність до адаптації, збереження експортного потенціалу та відновлення інвестиційної активності.

Основну увагу зосереджено на аналізі державних інструментів стимулювання ІТ-сфери, зокрема спеціального правового режиму «Дія City», грантових програм Українського фонду стартапів, кластеру Brave1, а також механізмів підтримки венчурного інвестування та експорту ІТ-послуг. Доведено, що запровадження «Дія City» створило конкурентні податкові умови для ІТ-бізнесу, сприяло легалізації трудових відносин через гіг-контракти та стимулювало реінвестування прибутків у розвиток компаній. Водночас підкреслено наявність ризиків, пов'язаних із фрагментарністю державної політики, нестабільністю податкового середовища та обмеженістю інструментів підтримки на етапах масштабування стартапів.

Значну увагу приділено порівняльному аналізу досвіду країн Європейського Союзу у сфері стимулювання ІТ та інновацій, зокрема Естонії, Польщі та Німеччини. Виявлено, що ефективні моделі підтримки базуються на поєднанні сприятливих податкових режимів, грантового фінансування R&D, державних венчурних фондів і високого рівня цифровізації взаємодії бізнесу з державою. Обґрунтовано доцільність адаптації окремих європейських інструментів в Україні з урахуванням національних інституційних та фіскальних обмежень.

Зроблено висновок, що подальший розвиток ІТ-сфери України потребує переходу від точкових заходів підтримки до системної, довгострокової політики

стимулювання інновацій, інтегрованої у загальну стратегію європейської інтеграції та післявоєнного відновлення.

Ключові слова: IT-сфера України; економічне стимулювання; державна підтримка; європейська інтеграція; Diia City; венчурне інвестування; цифрова економіка.

Shevchuk Yevhenii Olehrovych PhD Student, State Research Institute for Informatization and Economic Modeling, Kyiv, <https://orcid.org/0009-0008-3834-3187>

FEATURES OF ECONOMIC STIMULATION OF THE IT SECTOR OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION

Abstract. The article examines the features and evolution of financial and economic instruments for stimulating the development of Ukraine's IT sector in the context of European integration and profound structural transformations of the economy caused by the COVID-19 pandemic and the full-scale war. It is substantiated that during 2020–2025 the IT industry became one of the key drivers of Ukraine's economic resilience, ensuring a significant share of service exports, the creation of highly skilled jobs, and the growth of innovative potential. The study demonstrates that, despite extremely challenging macroeconomic and security conditions, the IT sector has shown a strong capacity for adaptation, preservation of export potential, and recovery of investment activity.

The main focus is placed on the analysis of state instruments for stimulating the IT sector, in particular the special legal regime “Diia City,” grant programs of the Ukrainian Startup Fund, the Brave1 cluster, as well as mechanisms for supporting venture investment and the export of IT services. It is proven that the introduction of “Diia City” created competitive tax conditions for IT businesses, facilitated the legalization of labor relations through gig contracts, and encouraged the reinvestment of profits into company development. At the same time, the presence of risks related to the fragmentation of state policy, instability of the tax environment, and the limited scope of support instruments at the startup scaling stage is emphasized.

Considerable attention is devoted to a comparative analysis of the experience of European Union countries in stimulating IT and innovation, in particular Estonia, Poland, and Germany. It is revealed that effective support models are based on a combination of favorable tax regimes, grant financing of R&D, state venture funds, and a high level of digitalization of interactions between business and the state. The feasibility of adapting selected European instruments in Ukraine is substantiated, taking into account national institutional and fiscal constraints.

It is concluded that the further development of Ukraine's IT sector requires a transition from fragmented support measures to a systemic, long-term innovation

stimulation policy integrated into the overall strategy of European integration and post-war recovery.

Keywords: IT sector of Ukraine; economic stimulation; state support; European integration; Diia City; venture investment; digital economy.

Постановка проблеми. ІТ сфера стала однією з провідних галузей економіки України в останні роки, забезпечуючи при цьому значну питому частку експорту послуг та створюючи доволі багато робочих місць. У 2024 році доходи українських ІТ-компаній склали близько 6 млрд. дол. США, що трохи перевищує допандемічний і довоєнний рівень 2021 року [1].

Частка ІТ-індустрії у ВВП України оцінюється приблизно у 5% і цей показник зростає на тлі цифрової трансформації та євроінтеграції. Попри виклики, пов'язані з пандемією COVID-19 та повномасштабним військовим вторгненням 2022 року, ІТ-сектор демонструє стійкість та адаптивність. Кількість активних стартапів в Україні сягнула понад 2600 проєктів у 2024 році, тобто зросла у тричі порівняно з 2020 роком. Можемо констатувати, що у галузі є значний інноваційний потенціал, а тому вкрай важливою є її підтримка державою.

Умови європейської інтеграції визначають нові орієнтири для економічної політики України через наближення до стандартів ЄС у сфері діджитал- економіки та інноваційних трансформацій. Україна набула статусу кандидата в члени ЄС, приєдналася до європейських програм досліджень та інновацій, а також послідовно впроваджує європейські регуляторні норми у цифровому секторі. З огляду на це, значно посилюється актуальність аналізу фінансово-економічних механізмів стимулювання ІТ-галузі, зокрема фіскальних пільг, прямих грантів, залучення венчурного капіталу та адаптація кращого досвіду країн ЄС.

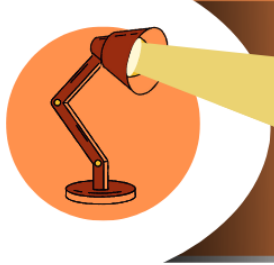
Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти проблематики економічної та фінансової підтримки ІТ-сфери тривалий час знаходяться у колі наукових інтересів багатьох дослідників. Так, Проданова Л.В. та Томчук О.В. акцентують увагу на тому, що розвиток ІТ-сфери має суттєве значення для економіки держави через сприяння створенню робочих місць і нових можливостей отримання доходів для працівників з високим рівнем кваліфікації та професіоналізму, а на цій основі – зростання рівня доходів та покращення якості життя населення держави [2].

Алексеевська Г. С. та Чайковська М. П. присвятили дослідження аналізу розвитку та перспективам цифрової економіки в Україні та має за мету розширити розуміння сучасних трендів цифрової економіки в Україні й визначити шляхи для подальших досліджень у цій області [3].

Карий О. І., Гальків Л. І. та Цапулич А. Ю. спрямували своє дослідження на удосконалення теоретико-методичних і прикладних основ активізації розвитку ІТ-сфери в Україні [4].

Тимків А. О. у праці «Вектори розвитку економіки України в умовах «touchless economy»» визначив значну роль впровадження високих технологій у

пріоритетні галузі економіки та стимулювання попиту на продукти вітчизняних ІТ-компаній [5].

В свою чергу, Бандура З. та Голубецький П. визначили основні світові тенденції розвитку інноваційної діяльності та розкрили причини зниження інноваційної активності українських підприємств, а також, дослідили механізм впливу фіскальної політики на стимулювання інноваційної діяльності підприємства [6].

Метою статті є комплексний аналіз інструментів підтримки ІТ-сфери України та їх ефективності, а також порівняння з досвідом країн Європейського Союзу задля визначення напрямів удосконалення державної політики.

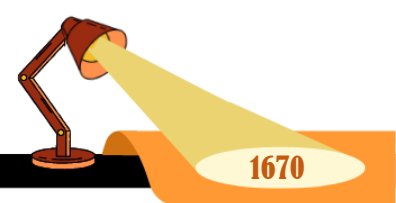
Виклад основного матеріалу. У період з 2020 року і до сьогодні уряд України приділяв значну увагу розвитку цифрової економіки, проявилось в ухваленні ряду стратегічних документів. Так у 2024 році сформовано «Стратегію цифрового розвитку інноваційної діяльності до 2030 року», що передбачає покращення доступу інноваційних підприємств до фінансування завдяки грантовій підтримці, субсидіюванню, податковим пільгам та здешевленню кредитування на R&D [7].

В Україні за період з 2020 по 2025 роки формувалися і конкретні програми підтримки, особливо вирізняється ініціатива Міністерства цифрової трансформації, яке з 2019 року стало ключовим органом, відповідальним за розвиток ІТ-сфери та цифрових інновацій. Так, з 2023 року під управління Мінцифри перейшов Український фонд стартапів (USF) який є державним та створеним ще у 2018 з метою грантової підтримки технологічних стартапів. Через USF держава надавала фінансування початковим проектам: загалом з моменту заснування фонд профінансував 380 команди на суму 8,7 млн дол. США (малі гранти на pre-seed/seed стадіях) [8].

У 2024–2025 роках USF виділив 2,5 млн. дол. США на розвиток стартапів, було отримано 560 заявок, з яких 57 стартапів отримали гранти на загальну суму понад 2 млн. дол. США. Поряд із фінансовою допомогою, стартапи одержують менторську підтримку завдяки консультації щодо пітчінгу, масштабування бізнесу, виходу на інвесторів, що реалізується за сприяння Мінцифри. Важливо, що значна частина програм USF фінансується у співпраці з міжнародними партнерами, зокрема з ЄС через проєкт EU4Innovation, урядом Франції та інших донорів.

Одним з найпотужніших кроків держави стало запровадження спеціального правового режиму «Дія City». Закон про Дія City набув чинності в 2022 році, створивши віртуальну вільну економічну зону для ІТ-бізнесу з привабливими умовами оподаткування та регуляції [9].

Резиденти Дія City отримали можливість сплачувати податки за значно нижчими ставками, зокрема податок на доходи фізичних осіб для ІТ-спеціалістів становить лише 5% на противагу стандартних 18%, військовий збір 5%, а єдиний соціальний внесок (ЄСВ) 22% лише з мінімальної зарплати, незалежно від фактичної високої зарплати спеціаліста.

Для компаній-резидентів запропоновано альтернативу, яка полягає у сплаті або стандартного податку на прибуток 18%, або особливого податку на виведений капітал за ставкою 9%, що сплачується лише при розподілі дивідендів та прирівняних виплат. Також додатково зазначено, що власники отримують пільгу у 0% ПДФО на дивіденди за умови, що вони виплачуються не частіше ніж раз на 2 роки, а це є вагомим стимулом реінвестування прибутків у розвиток бізнесу.

Однак, слід зазначити, що для збереження цих пільг компанія-резидент має дотримуватися критеріїв щодо масштабів діяльності, тобто щонайменше 9 працівників із середньою заробітною платою не менше 1200 євро на місяць. У разі невиконання критеріїв у окремому місяці передбачено доплату ПДФО до загальної ставки 18% за зазначений період.

Разом з тим, правовий режим для Дія City запровадив нові форми співпраці між компаніями та фахівцями, зокрема т. з. «гіг-контракти», що поєднують гнучкість фрілансу з офіційністю найму.

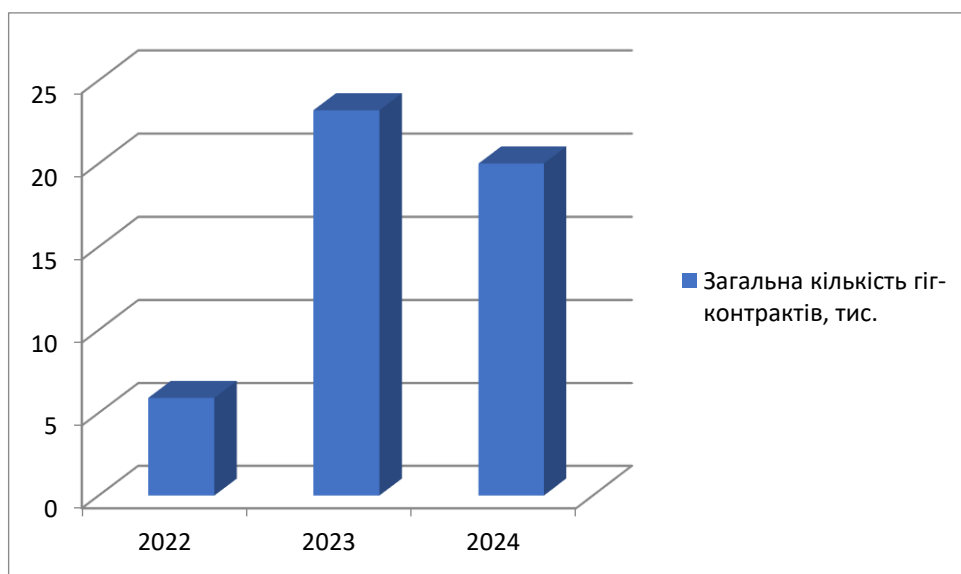

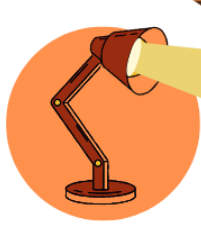
Рис.1. Кількість гіг-контрактів за 2022-2024 роки*

*Примітка. Сформовано за [10;11]

Значна динаміка гіг-контрактів у 2023 році пояснюється запровадженням спеціального режиму, завдяки якому ІТ-компанії почали переходити на нову форму співпраці.

Хоча традиційна модель співпраці через фізичних осіб-підприємців (ФОП) все ще домінує, адже на 2024 рік в Україні працювало близько 258 тис. ІТ-ФОПів, що становить 96,7% платників податків у галузі, впровадження Дія City поступово змінює структуру ринку праці в ІТ. Компанії оцінили переваги нової моделі, оскільки за рахунок нижчого податкового навантаження ці компанії можуть офіційно наймати спеціалістів, зберігаючи конкурентний рівень витрат.

Важливим чинником стала і мотивація, основним аспектом якої є те, що резидентство в Дія City дає право на бронювання співробітників від мобілізації за спрощеною процедурою, адже достатньо відповідати двом критеріям замість трьох як для інших підприємств.

Усе вищезазначене сформувало комплексний стимул масового вступу компаній до спеціального режиму в 2022–2023 рр. тобто, по суті спеціальний режим зарекомендував себе як дієвий податковий інструмент стимулювання галузі, хоча до сьогодні тривають дискусії щодо перспектив такого стимулювання в контексті вирівнювання умов оподаткування для різних сфер бізнесу.

Окрім Дія City, в Україні історично діяв пільговий режим оподаткування ІТ через спрощену систему, адже більшість ІТ-спеціалістів працювали як ФОП 3-ї групи зі ставкою єдиного податку 5%. Хоча цей режим не є специфічним для ІТ, але де-факто став основою галузевої моделі і у 2020–2021 роках дозволяв ІТ-компаніям мінімізувати податкове навантаження та успішно конкурувати за кадри на глобальному ринку.

З початком війни в Україні додатково запроваджено тимчасову можливість для бізнесу сплачувати єдиний податок у 2% від обороту замість ПДВ та податку на прибуток, а у 2022 році в рамках підтримки економіки воєнного часу, що дозволило багатьом ІТ-компаній цим скористалися на перших порах.

В контексті дослідження, необхідно зазначити, що підтримка розвитку ІТ-галузі неможлива без притоку приватного капіталу через венчурне інвестування, «ангельського» фінансування та фондів прямих інвестицій. В Україні у 2020–2021 роках спостерігався інвестиційний бум у технологічні компанії (табл. 2).

Таблиця 2

Фінансування українських стартапів, млн. дол. США*

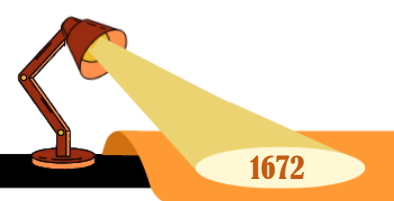
Роки	Загальні обсяги фінансування	Типи стартап проектів**					
		Seed/Pre-seed	Series A	Series B	Series C	Growth & Secondary	Grants
2020	571	42	119	-	-	410	-
2021	779,6	62,37	93,55	179,31	-	444,37	3,12
2022	236	55,65	28,9	-	-	143,96	7,49
2023	209	52	27	20	70	33	7
2024	462	88	58	43	223	-	50

*Примітка. Побудовано за даними [12]

**Примітка. Типи стартапів визначено виходячи із критерію стадії проекту, мети фінансування та джерел інвестицій

Як видно з таблиці, 2021 рік став рекордним і українські стартапи змогли залучити близько 780 млн.дол. США венчурного капіталу в 216 угодах, що на 46% більше, ніж у 2020 році.

За 2014–2021 рр. сумарно в екосистему вкладено близько 2,8 млрд. дол. США, причому пік припав на 2021 р (рис.2)

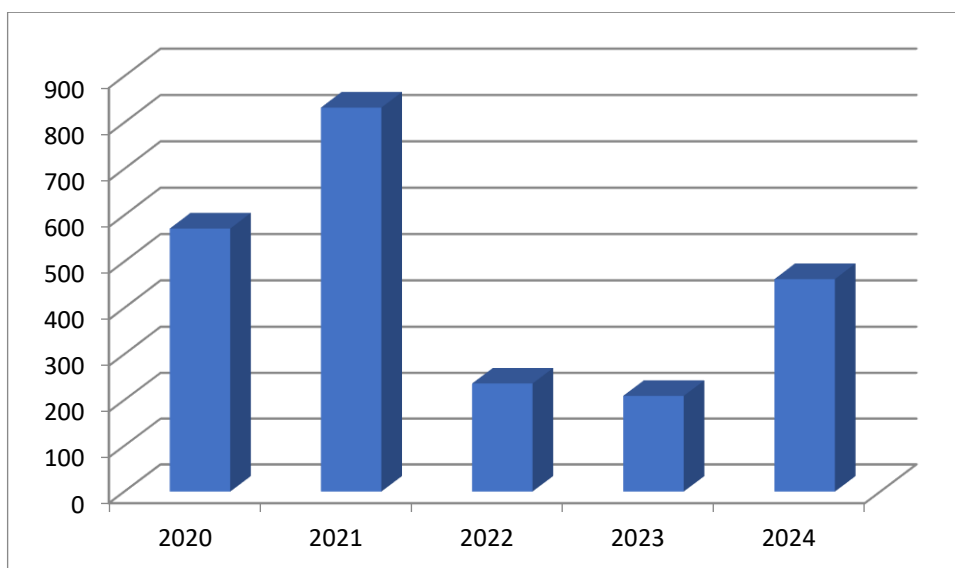

Рис.2. Венчурне фінансування ІТ-сфери, млн.дол.США*

*Примітка. Побудовано за даними [13; 14]

У першому кварталі 2022, попри війну, відбулося щонайменше 11 венчурних угод на 11,5 млн. дол. США та 8 вдалих продажів стартапів, а це продемонструвало свого роду «живучість» сектору навіть у кризових умовах.

У цілому за 2022 рік обсяг інвестицій різко скоротився і становив менше \$80 млн. за рік, адже більшість нових угод і запуск фондів відклали через воєнну невизначеність.

У 2023–2024 роках намітилося поступове відновлення венчурного ринку, значною мірою завдяки зростанню інтересу до «defence-tech» напрямку, тобто оборонні технології (рис. 3)

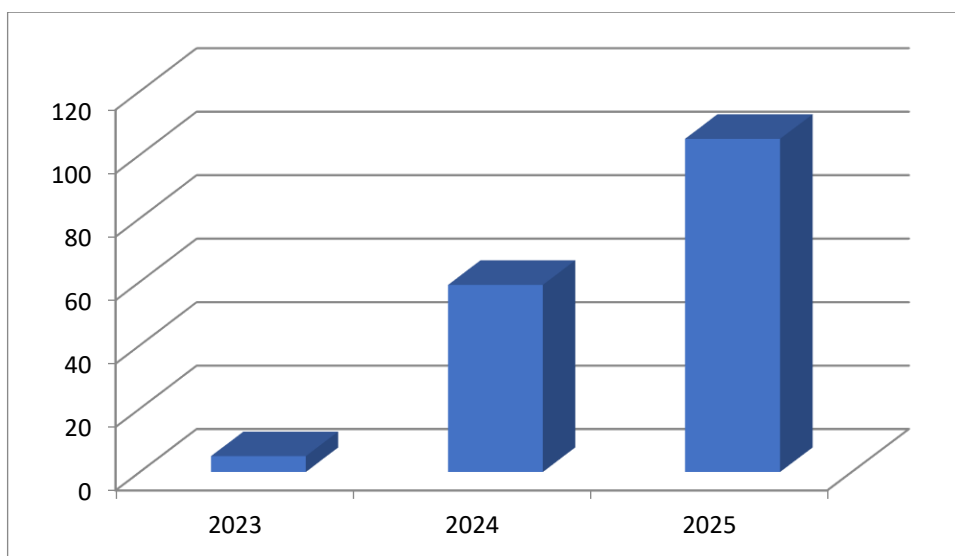
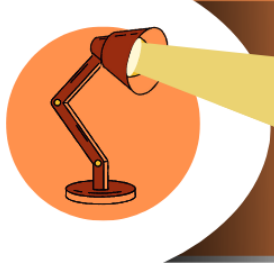

Рис. 3. Обсяги фінансування «defence-tech», млн. дол.. США

*Примітка. Побудовано за даними [15]

У 2024 році українські ІТ-стартапи сукупно залучили вже понад 400 млн.дол. США інвестицій, що в більшій мірі стало можливим завдяки появі нових спільних фінансових інструментів.

У 2023 році за ініціативи уряду запущено платформу Brave1 як оборонно-технологічний кластер, що об'єднує державні структури, військових замовників, інвесторів та інноваторів [16]. Кластер надає грантове фінансування та експертну підтримку стартапам, які працюють над проєктами для сектору безпеки і оборони.

Окрім того, держава спільно з приватними фондами започатковує програми підтримки комерційних інновацій. Так у вересні 2025 року USF спільно з європейськими партнерами оголосив конкурс Startup EDGE з бюджетом 1 млн. євро, націлений на проєкти на стадії pre-seed (pre-seed) [17].

Варто зазначити, що ще до війни в Україні сформувалося активне венчурне співтовариство в яке входить асоціація UVCA, а також такі фонди як AVentures, Horizon Capital, SMRK та ін., що до нині дозволяє розвивати мережу бізнес-ангелів.

Попри війну, такі компанії як Google, AWS, Microsoft продовжують інвестувати в освітні та інфраструктурні проєкти в Україні, створюючи основу для майбутнього зростання галузі.

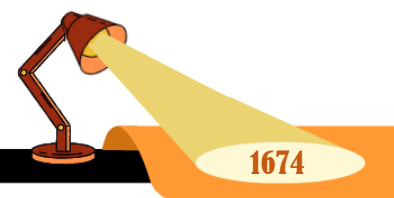
Окрім державного Фонду стартапів, у 2020–2025 рр. діяло багато інших грантових програм, які прямо чи опосередковано підтримували ІТ-сектор. Частина з них фінансувалася з державного бюджету, а частина міжнародними організаціями. Так, зокрема, в межах урядової програми розвитку малого бізнесу «ЄРобота» та платформи «Дія.Бізнес» надавалися гранти на створення власної справи до 250 тис. грн. для запуску малого ІТ-бізнесу або креативного стартапу.

Для ІТ і креативних індустрій була передбачена окрема лінія грантів розміром до 1 млн. грн. для розвитку проєктів у сфері розробки ПЗ, геймдеву, медіа, дизайну тощо [18]. Окрім цього, започатковано спеціальні програми підтримки підприємництва для ветеранів.

На міжнародному рівні, Україна у 2020-х приєдналася до європейських інноваційних ініціатив завдяки асоційованому членству у програмі EUREKA як міжнародної підтримки R&D проєктів, що створило доволі ефективний механізм українським ІТ-компаніям для отримання грантів спільно з партнерами з ЄС.

Окрім цього у 2022 р. Україна стала асоційованим членом у рамковій програмі Horizon Europe, яка відкрила доступ до грантів ЄС на дослідження та інновації. На сьогодні, низка українських консорціумів за участі ІТ-компаній вже отримали фінансування на проєкти у сферах штучного інтелекту, цифрової безпеки, космічних технологій тощо [19].

У питанні підтримки експорту ІТ-послуг держава зробила перші кроки зі створення інституційних основ. Так, у 2021 році запрацювало експортно-

кредитне агентство (ЕКА) метою якого стало страхувати експортних контрактів та надання гарантій для банківського фінансування експортних угод. Незважаючи на те, що ЕКА зосереджувалося на промислових товарах та агропродукції проте ІТ-компанії також мають усі можливості для користувалися страховими інструментами при наданні своїх послуг на експорт. Прикладом партнерських відносин між ІТ компаніями та ЕКА стала угода компанії DIGITAL BUSINESS SOLUTIONS, яка співпрацювала з ЕКА для страхування ризиків та отримання фінансування під свої експортні контракти за підтримки банку-партнера [20].

Окрім цього, Офіс з розвитку підприємництва та експорту (ЕРО), створений при Мінекономіки організовував для ІТ-сектору участь у міжнародних виставках, торгових контрактах через програми ІТ Export Boost. Можемо відзначити, що хоча це і доволі опосередковані інструменти, однак вони значно сприяли нарощуванню присутності українських аутсорсерів і стартапів на світових ринках.

Варто згадати і про податкове стимулювання експорту, адже з 2013 року послуги з розробки програмного забезпечення звільнені від сплати ПДВ, і цей режим продовжував діяти протягом 2020–2025, що фактично є 20% податковою пільгою для ІТ-експортерів.

Попередньо можемо констатувати, що в Україні сформовано досить розгалужену систему інструментів стимулювання ІТ-галузі, ключовими елементами якої є податкові пільги завдяки спрощеній системі та режиму Дія City, пряме фінансування через гранти через USF, Bravel та ряд державних програм, сприяння венчурному ринку, що підтримувалося коштами фондів та співінвестицій з донорами, а також спрощення відкриття бізнесу через портал «Дія» і цифровізація адмінпослуг для ІТ-компаній.

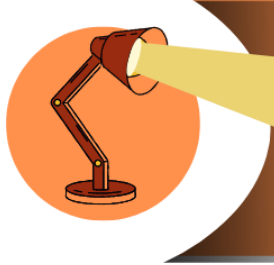
Однак, дослідники відзначають, що нестабільність деяких податкових норм, зокрема часті зміни, дискусії про відміну ФОП-режиму для ІТ, недостатню координацію між відомствами та вузькість інструментів на регіональному рівні [21].

Особливо гостро постали виклики війни які проявили себе через відтік кадрів за кордон, релокація компаній, руйнування інфраструктури. Держава реагувала точковими рішеннями (бронювання фахівців, гранти на релокацію бізнесу із зони бойових дій тощо), однак системність підтримки мала б бути посилена.

На шляху до євроінтеграції, для України надзвичайно важливим є досвід провідних європейських країн які сформували доволі потужну фінансову, інституційну та регулятивну основу для підтримки ІТ-сектору.

Вважаємо за необхідне виокремити ряд аспектів такої підтримки. Перш за все, акцентуємо увагу на спеціальні податкові режими для інновацій. Так, зокрема Естонія головними стимулами розвитку ІТ-галузі обрала сприятливе регуляторне середовище, інноваційну культуру та цілеспрямовану державну

підтримку підприємництва. З точки зору податкової політики, ще з початку 2000-х Естонія запровадила унікальну систему, що передбачала 0% податку на прибуток, що ре інвестується [22]. Компанії сплачують корпоративний податок лише з тієї частини прибутку, яку виплачують власникам у вигляді дивідендів прибуток же, що спрямований на розвиток, не оподатковується. Такий підхід стимулював накопичення капіталу і масштабування естонських компаній, багато з яких зі стартапів вирости у міжнародні корпорації (Skype, Bolt, Wise та ін.).

В свою чергу, у Польщі з 2019 року впроваджено режим IP Box, тобто діє 5% ставка податку на доходи, отримані від комерціалізації прав інтелектуальної власності, створених у результаті власних R&D (зокрема, програмного забезпечення) [23]. Така податкова пільга дозволяє розробникам програмних продуктів сплачувати значно менший податок з продажу своїх розробок, заохочуючи тим самим, створення власних продуктів замість аутсорсингу.

Окрім того, Польща має механізм 50% податкових відрахувань для ІТ-фахівців, тобто розробники програм можуть фактично відраховувати лише половину ПДФО. Така практика поширена серед компаній для підвищення зарплат програмістів без збільшення валових витрат, і є вагомим чинником конкурентності польського ринку праці.

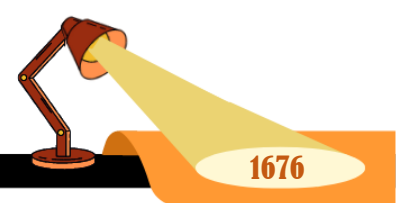
Німеччина з 2020 року, з метою підвищення привабливості локації, запровадила податковий кредит на R&D (Forschungszulage), завдяки якому компанії, що здійснюють науково-дослідні проекти, можуть отримати субсидію до 25% витрат на персонал та контрактні дослідження. Фіскальний механізм підтримує перш за все МСП та стартапи, повертаючи їм частину коштів інноваційної діяльності через податкову систему [6].

Поряд з цим, Європа активно використовує модель, коли держава через венчурні фонди додає державний капітал до приватного, зменшуючи ризики і розширюючи обсяги фінансування стартапів, зокрема, Польща з PFR Ventures, Німеччина з KfW Capital, Естонія з SmartCap.

Більшість країн ЄС мають інструменти на кшталт NCBR (Польща) чи програм ВМВФ (Німеччина), які надають грантову підтримку технологічним проектам, що особливо важливо для тривалих інноваційних проектів, де приватний капітал боїться ризику.

Приклад Європи доводить, що усунення бюрократії, цифрові послуги для бізнесу, відкритість до міжнародних талантів (через стартап-візи, e-residency) суттєво підвищують привабливість країни для ІТ-компаній.

Висновки. Проведений аналіз показав, що у 2020–2025 роках Україна зробила важливі кроки для стимулювання розвитку ІТ-сфери, утім, все ще залишається потенціал для підвищення ефективності державної підтримки. Серед досягнень варто відзначити впровадження спеціального режиму Дія City, який забезпечив конкурентні податкові умови для ІТ-бізнесу та сприяв

детінізації галузі, а також активізацію грантової підтримки стартапів через Український фонд стартапів та партнерські програми з ЄС і США.

Попри війну, можна виокремити і низку важливих проблем. По-перше, політика підтримки в Україні була донині дещо фрагментарною, адже окремі хороші ініціативи (Дія City, USF) не були інтегровані у загальну довгострокову стратегію інноваційного розвитку, що призводить до ризику непослідовності. Одночасне існування кількох податкових режимів (ФОП 5%, Дія City) та можливі їх зміни створюють невизначеність для бізнесу.

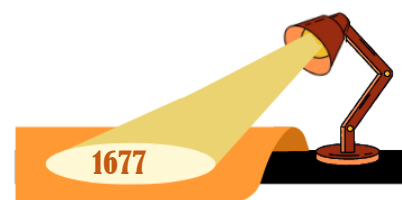
По-друге, обсяг державного фінансування інновацій залишається низьким, оскільки українські стартапи значною мірою залежні від закордонних інвесторів або грантової підтримки. Нестача коштів особливо відчутна на фазах масштабування, адже багато успішних українських стартапів перереєстровуються за кордоном, щойно доходять до певного рівня з метою залучення більшої кількості інвестицій.

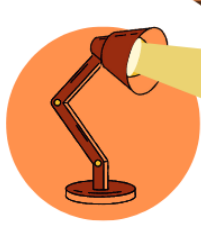
По-третє, інституційна координація потребує покращення через те, що різні відомства (Мінцифри, Мінекономіки, МОН) реалізують споріднені програми, але бракує єдиного центру, який би формував цілісну політику розвитку ІТ-галузі та інновацій.

Таким чином, ми вважаємо, що фінансово-економічні інструменти стимулювання ІТ-сфери мають еволюціонувати від точкових рішень до системної політики, інтегрованої у загальну стратегію інноваційного розвитку України. Європейський досвід дає багатий набір перевірених фінансово-економічного стимулювання, які при відповідній адаптації здатні прискорити розвиток українського ІТ-сектору навіть в умовах посткризового відновлення. Реалізація таких підходів сприятиме не лише зростанню самої галузі, але й матиме вагомий вплив на підвищення міжнародної конкурентоспроможності України, її успішну інтеграцію до єдиного цифрового ринку Європи.

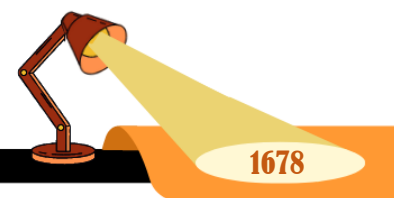
Література:

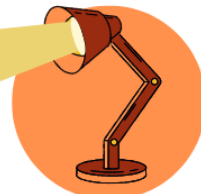
1. Ярова М. Виторг ІТ-сфери у 2024 – \$6 млрд. Хто заробив найбільше, коли гігі доженуть ФОПів та інші цікаві цифри (дослідження) URL: <https://scroll.media/2025/03/21/vytorg-it-sfery-u-2024-6-mlrd-hto-zarobyv-najbilshe-koly-gigy-dozhenut-fopiv-ta-inshi-czikaviczifry-doslidzhennya/#:~:text=,поку%20-%20до%20повномасштабного%20вторгнення>
2. Проданова Л.В., Томчук О.В. Економічна політика підтримки розвитку ІТ-сфери. Економіка і організація управління. №1(49). 2023. С.45-60
3. Алексеевська Г. С., Чайковська М. П. Трансформація ІКТ-сектору в Україні: аналіз тенденцій та стратегії сталого розвитку. ЕКОНОМІКА ТА СУСПІЛЬСТВО. Випуск № 60. 2024.
4. Карий О. І., Гальків Л. І., Цапулич А. Ю. Розвиток ІТ-сфери України: чинники та напрями активізації. Journal of Lviv Polytechnic National University. Vol. 5, No. 1, 2021. p.42-55
5. Тимків А. О. Вектори розвитку економіки України в умовах «touchless economy». БІЗНЕСІНФОРМ. №6. 2020. С.46-55
6. Бандура З., Голубецький П. Інноваційна діяльність в постіндустріальній економіці та її стимулювання механізмом податкових важелів. Вісник економіки. 2023. Вип. 2. С. 143–155. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.02.144>

7. Розпорядження від 31 грудня 2024 р. «Про схвалення Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках» № 1351-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1351-2024-p#Text>
8. Український фонд стартапів (USF) URL: <https://usf.com.ua/>
9. Закон України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>
10. У 2023 році кількість ІТ-фахівців зросла майже на 3% URL: <https://skilky-skilky.info/u-2023-rotsi-kilkist-it-fakhivtsiv-zroslo-mayzhe-na-3/#:~:text=Найбільший%20приріст%20відзначався%20серед%20фахівців%2C,таких%20працівників,>
11. В Мінекономіки науковці представили дослідження щодо впливу євроінтеграції на економіку країни, проаналізували закони URL: <https://www.zerno-ua.com/news/v-minekonomiky-naukovczy-predstavlyu-doslidzhennya-shhodo-vplyvu-yevrointegracziyi-na-ekonomiku-krayiny-proanalizuvaly-zakony/#:~:text=режим%20стимулює%20формалізацію%20зайнятості%3A%20у,у%202024%20році>
12. DealBook of Ukraine URL: <https://www.slideshare.net/search?searchFrom=header&q=DealBook%20of%20Ukraine>
13. Куницький О. В українські ІТ-компанії в 2020 році інвестували рекордні \$571 млн. URL: <https://forbes.ua/news/obsyag-investitsiy-v-ukrainski-tekhkompanii-v-2020-rotsi-sklav-rekordni-571-mln-17032021-1173#:~:text=Українські%20технологічні%20компанії%20в%202020,дослідження%20венчурного%20ринку%20України%20DealBook%202021;>
14. Обсяг венчурних інвестицій в українські стартапи впав на 11% проти минулого року – дослідження URL: <https://mind.ua/news/20275837-obsyag-venchurnih-investicij-v-ukrayinski-startapi-vrav-na-11-proti-minulogo-roku-doslidzhennya#:~:text=новий%20«єдиноріг»%20–%20компанія%20Creatio%2C,Group%2C%20Ajax%2C%20Restream%2C%20Welltech%2C%20Preply>
15. Ukrainian defence tech startups raised \$105 million USD in 2025 URL: <https://resilience.media.co/ukrainian-defence-tech-startups-raised/#:~:text=The%20raw%20numbers%20tell%20a, yet%20that%20it%20is%20flattening>
16. Кластер підтримки defense tech розробок в Україні URL: <https://brave1.gov.ua/>
17. Startup EDGE: нова грантова програма, що відкриває можливості для українських стартапів у сферах Deep Tech, Green Tech, EdTech URL: <https://usf.com.ua/programs/grant-support>
18. Актуальні державні програми та гранти станом на жовтень 2025 року URL: https://toolkit.in.ua/files/442/upload/%D0%93%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B8_%D0%9C%D0%A1%D0%9F_%D0%B6%D0%BE%D0%B2%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%8C_25.pdf
19. Ukrainian tech SMEs and start-ups look to EIC for support URL: https://eic.ec.europa.eu/news/ukrainian-tech-smes-and-start-ups-look-eic-support-2025-12-03_en?utm_source=chatgpt.com
20. A Game-Changing Partnership: DIGITAL BUSINESS SOLUTIONS and the Export Credit Agency of Ukraine Source. URL: https://digitalbs.com.ua/en/news-and-events/a-game-changing-partnership-digital-business-solutions-and-the-export-credit-agency-of-ukraine/?utm_source=chatgpt.com
21. Пащенко П. О. Зось-Кіор І. М. Маковецький А. О. Вплив державної підтримки та регуляторного середовища на інноваційну діяльність в Україні. Вісник ПДАУ. Економіка, управління та фінанси. Випуск 3. 2025.
22. Естонія – нульова ставка податку на реінвестований прибуток URL: <https://www.jurisprudential.eu/uk/estoniya-nulevaya-stavka-naloga/>
23. GLOBAL MOBILITY SERVICES. Tax incentives for IT specialists in Poland URL: <https://www.grantthornton.global/en/insights/articles/tax-incentives-for-it-specialists-in-poland/#:~:text=Sole%20traders%20performing%20services%20as,retaining%20documentation%20of%20the%20projects>

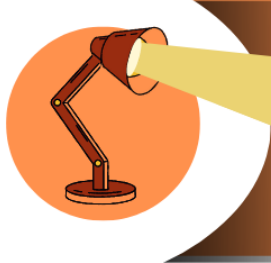

References:

1. Yarova, M. (2025). Vytorh IT-sfery u 2024 – \$6 mlrd. Khto zarobiv naibil'she, koly hiy dozhenut' FOPiv ta inshi tsikavi tsyfry (doslidzhennia) [IT sector revenue in 2024 – \$6 billion. Who earned the most, when gig workers will catch up with sole proprietors, and other interesting figures]. *Scroll.Media*. Retrieved from <https://scroll.media/2025/03/21/vytorg-it-sfery-u-2024-6-mlrd-hto-zarobiv-najbilshe-koly-gigy-dozhenut-fopiv-ta-inshi-czikavi-zyfry-doslidzhennya/>
2. Prodanova, L. V., & Tomchuk, O. V. (2023). Ekonomichna polityka pidtrymky rozvytku IT-sfery [Economic policy of supporting IT sector development]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia – Economics and Organization of Management*, 1(49), 45–60 [in Ukrainian].
3. Alekseievska, H. S., & Chaikovska, M. P. (2024). Transformatsiia IKT-sektoru v Ukraini: analiz tendentsii ta stratehii staloho rozvytku [Transformation of the ICT sector in Ukraine: analysis of trends and sustainable development strategies]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, 60 [in Ukrainian].
4. Karyi, O. I., Halkiv, L. I., & Tsapulych, A. Yu. (2021). Rozvytok IT-sfery Ukrainy: chynnyky ta napriamy aktyvizatsii [Development of the IT sector of Ukraine: factors and directions of activation]. *Journal of Lviv Polytechnic National University*, 5(1), 42–55 [in Ukrainian].
5. Tymkiv, A. O. (2020). Vektory rozvytku ekonomiky Ukrainy v umovakh «touchless economy» [Vectors of Ukraine's economic development under the touchless economy]. *Biznesinform – Business Inform*, 6, 46–55 [in Ukrainian].
6. Bandura, Z., & Holubetskyi, P. (2023). Innovatsiina diialnist v postindustrialnii ekonomitsi ta yii stymuliuvannia mekhanizmom podatkovykh vazheliv [Innovative activity in the post-industrial economy and its stimulation by tax levers]. *Visnyk ekonomiky – Economic Bulletin*, 2, 143–155. <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.02.144>
7. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2024). Rozporiadzhennia vid 31 hrudnia 2024 r. № 1351-r «Pro skhvalennia Stratehii tsyfrovoho rozvytku innovatsiinoi diialnosti Ukrainy na period do 2030 roku» [Order approving the Strategy for digital development of innovation activity of Ukraine until 2030]. [zakon.rada.gov.ua](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1351-2024-p#Text). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1351-2024-p#Text>
8. Ukrainian Startup Fund. (n.d.). *Ukrainian Startup Fund*. Retrieved from <https://usf.com.ua/>
9. Zakon Ukrainy «Pro stymuliuvannia rozvytku tsyfrovoy ekonomiky v Ukraini» [Law of Ukraine “On stimulation of the development of the digital economy in Ukraine”]. (2021). [zakon.rada.gov.ua](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>
10. U 2023 rotsi kilkist IT-fakhivtsiv zrosla maizhe na 3% [In 2023, the number of IT specialists increased by almost 3%]. (2023). *Skilky-Skilky.info*. Retrieved from <https://skilky-skilky.info/u-2023-rotsi-kilkist-it-fakhivtsiv-zrosla-mayzhe-na-3/>
11. V Minekonomiky naukovtsi predstavly doslidzhennia shchodo vplyvu yevrointehratsii na ekonomiku krainy [Scientists presented research on the impact of European integration on the country's economy]. (2024). *Zerno.ua*. Retrieved from <https://www.zerno-ua.com/news/v-minekonomiky-naukovczy-predstavly-doslidzhennya-shhodo-vplyvu-yevrointegracziyi-na-ekonomiku-krayiny-proanalizuvaly-zakony/>
12. DealBook of Ukraine. (n.d.). *DealBook of Ukraine*. Retrieved from <https://www.slideshare.net/search?searchFrom=header&q=DealBook%20of%20Ukraine>
13. Kunytskyi, O. (2021). V ukrainski IT-kompanii v 2020 rotsi investuvaly rekordni \$571 mln [Ukrainian IT companies invested a record \$571 million in 2020]. *Forbes Ukraine*. Retrieved from <https://forbes.ua/news/obsyag-investitsiy-v-ukrainski-tekhkompanii-v-2020-rotsi-sklav-rekordni-571-mln-17032021-1173>

14. Obsiah venchurnykh investytsii v ukraïnski startapy vpav na 11% [Venture investment volume in Ukrainian startups fell by 11%]. (2024). *Mind.ua*. Retrieved from <https://mind.ua/news/20275837-obsyag-venchurnih-investicij-v-ukrayinski-startapi-vpav-na-11-proti-minulogo-roku-doslidzhennya>

15. Ukrainian defence tech startups raised \$105 million USD in 2025. (2025). *Resilience Media*. Retrieved from <https://resiliencemedia.co/ukrainian-defence-tech-startups-raised/>

16. Brave1. (n.d.). Klaster pidtrymky defense tech rozrobok v Ukraini [Defense tech support cluster in Ukraine]. Retrieved from <https://brave1.gov.ua/>

17. Ukrainian Startup Fund. (n.d.). Startup EDGE: nova hrantova prohrama dlia ukraïnskykh startapiv [Startup EDGE grant program]. Retrieved from <https://usf.com.ua/programs/grant-support>

18. Aktualni derzhavni prohramy ta hranty stanom na zhovten 2025 roku [Current state programs and grants as of October 2025]. (2025). toolkit.in.ua. Retrieved from https://toolkit.in.ua/files/442/upload/Гранти_МСП_жовтень_25.pdf

19. European Innovation Council. (2025). Ukrainian tech SMEs and start-ups look to EIC for support. Retrieved from https://eic.ec.europa.eu/news/ukrainian-tech-smes-and-start-ups-look-eic-support-2025-12-03_en

20. Digital Business Solutions. (2025). A game-changing partnership: Digital Business Solutions and the Export Credit Agency of Ukraine. Retrieved from <https://digitalbs.com.ua/en/news-and-events/a-game-changing-partnership-digital-business-solutions-and-the-export-credit-agency-of-ukraine/>

21. Pashchenko, P. O., Zos-Kior, I. M., & Makovetskyi, A. O. (2025). Vplyv derzhavnoi pidtrymky ta rehuliatornoho seredovyshcha na innovatsiinu diialnist v Ukraini [Impact of state support and regulatory environment on innovation activity in Ukraine]. *Visnyk PDAU. Ekonomika, upravlinnia ta finansy – Bulletin of PSAU. Economics, Management and Finance*, 3 [in Ukrainian].

22. Estoniia – nulova stavka podatku na reinvestovanyi prybutok [Estonia – zero tax rate on reinvested profits]. (n.d.). jurisprudential.eu. Retrieved from <https://www.jurisprudential.eu/uk/estoniya-nulevaya-stavka-naloga/>

23. Grant Thornton. (n.d.). Tax incentives for IT specialists in Poland. *Global Mobility Services*. Retrieved from <https://www.grantthornton.global/en/insights/articles/tax-incentives-for-it-specialists-in-poland/>

